

ПО 17. ПСИХОЛОГІЯ ПРАЦІ РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

1. Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	05 Соціальні і поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія
Освітня програма	Прикладна психологія
Статус дисципліни	Нормативна
Форма навчання	Очна (денна, вечірня)
Рік підготовки, семестр	3 курс, 1 семестр
Обсяг дисципліни	5 кред. ЄКТС / 150 годин Лекції – 36 годин, семінарські – 36 годин, Самостійна робота студента – 78 годин
Семестровий контроль / контрольні заходи	Екзамен / модульна контрольна робота
Розклад занять	rozklad.kpi.ua
Мова викладання	Українська
Інформація про викладачів	https://psy.kpi.ua/vikladachi/
Розміщення курсу	

2. Програма навчальної дисципліни

Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Психологія праці» є психологічні особливості діяльності людини під час трудової або професійної діяльності.

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти знань щодо психологічної специфіки формування та розвитку людини як суб'єкта праці; усвідомлення ними особливості динаміки професійно-важливих якостей особистості, їхній вплив та особливості під час специфіки профорієнтації, профвідбору та профпідбору; вмінь класифікувати основні та додаткові методи психологічного дослідження трудової діяльності; орієнтуватися у виборі профілактичних заходів для запобігання стану перевтоми, стресів та надання психологічної допомоги у разі необхідності.

Система теоретичних і практичних (семінарських) занять дає можливість вирішити такі **основні завдання**:

- сформувані у здобувачів вищої освіти базові знання про наукові та прикладні аспекти психології;
- ознайомити з психологічними особливостями особистості, розвинути здатність до самопізнання, рефлексувати можливості власного інтелектуального потенціалу;
- використовувати набуті знання, поглиблювати їх та розвивати критичне мислення;
- навчити підвищувати продуктивність праці психологічними засобами, впливати на зміни у структурі мотивів діяльності працівника;
- діагностувати рівень та особливості динаміки працездатності працівника;

- сформувати уявлення про особливості взаємодії, комунікації, важливість етичних принципів професійної діяльності;
- здійснювати психологічний аналіз складних ситуацій під час трудової або професійної діяльності та міжособистісної взаємодії, розвинути вміння вирішення психологічних проблем та конфліктів, аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання;
- запобігати станам перевтоми, стресам, надмірним стресовим навантаженням;
- розвинути здатність до безперервного навчання, відповідально ставитися до саморозвитку, самовдосконалення та самореалізації.

Відповідно до вимог освітньо-професійної програми метою дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти:

Загальних компетентностей:

- застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК1);
- знати та розуміти предметну область та розуміти професійну діяльність (ЗК2);
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК3);
- здатності вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК4);
- навичок міжособистісної взаємодії (ЗК8);
- здатність працювати в команді (ЗК9);
- здатності та готовності впроваджувати наукові основи та рекомендації щодо сучасної життєдіяльності, засобів фізичного, психічного, психологічного і духовного розвитку особистості й самовдосконалення (ЗК13);
- здатність і готовність до безперервного й актуального навчання, опанування новими знаннями, методичними розробками, інноваційними проєктами, володіння новітніми технологіями в галузі психології (ЗК15).

Фахових компетентностей:

- здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання) (ФК3);
- здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел (ФК4);
- здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову, в т.ч. особам, які отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни) (ФК8);
- здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту (ФК9);
- здатності дотримуватися норм професійної етики (ФК10);
- здатності до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку (ФК11);
- здатність застосовувати знання теорій лідерства та моделей побудови кар'єри в практичній реалізації свого лідерського потенціалу та професійній діяльності (ФК13).

Програмні результати навчання:

- здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань (ПРН3);
- пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання (зокрема, щодо організації заходів раннього втручання) (ПРН9);
- взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності (ПРН13);
- ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості (ПРН14);
- відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку (ПРН15);
- знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога (ПРН 16);
- демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним і демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності (ПРН17);

- рефлексувати можливості власного інтелектуального потенціалу для вирішення завдань професійної діяльності (ПРН 20).

Ефективне засвоєння навчального матеріалу значною мірою залежить від активної співпраці здобувачів вищої освіти з викладачем під час лекцій та практичних занять. Консультації з даного курсу проводяться відповідно до розкладу, який можна знайти на офіційному сайті кафедри психології та педагогіки.

Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Для вивчення дисципліни здобувачу вищої освіти бажано мати навички використання текстового редактора на комп'ютері, навички роботи з електронними базами даних наукових інститутів та бібліотек.

Навчальна дисципліна має міждисциплінарний характер та інтегрує знання з інших освітніх компонентів: «Організаційна психологія» тощо. За структурно-логічною схемою програми підготовки фахівця дана навчальна дисципліна створює основу для вивчення таких дисциплінами, як: «Основи психотерапії», «Теорія і практика психологічного тренінгу», «Кризова психологія», «Виробнича практика».

Дисципліна перебуває у тісному зв'язку з іншими дисциплінами циклу професійної підготовки, завдяки чому створюється міцне підґрунтя для подальшого оволодіння знаннями з психологічних дисциплін.

3. Зміст навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	Всього	у тому числі		
		Лекції	Практичні (семінарські)	СРС
1	2	3	4	5
Розділ 1. Основи психології праці				
Тема 1.1. Психологія праці у системі наук. Предмет та основні завдання психології праці	8	2	2	4
Тема 1.2. Історія психології праці. Становлення та розвиток вітчизняної психології праці	8	2	2	4
Тема 1.3. Методологічні та теоретичні проблеми психології праці. Методи досліджень у психології праці	8	2	2	4
Тема 1.4. Профорієнтація та профвідбір у системі психології праці	8	2	2	4
Тема 1.5. Умови професійної діяльності особистості	8	2	2	4
Тема 1.6. Ринок праці в Україні в реаліях війни	8	2	2	4
Разом за розділом 1	48	12	12	24
Розділ 2. Особистість як суб'єкт професійної діяльності				
Тема 2.1. Індивідуально-психологічні характеристики та особливості особистості	8	2	2	4
Тема 2.2. Формування індивідуального стилю професійної діяльності	8	2	2	4

Тема 2.3. Проблема психологічної готовності та придатності особистості до професійної діяльності	8	2	2	4
Тема 2.4. Психічні процеси як регулятори професійної діяльності	9	2	2	5
Тема 2.5. Особистість психолога та його професіональна діяльність	9	2	2	5
Тема 2.6. Оптимізація особистісного потенціалу та професійний розвиток особистості	9	2	2	5
Разом за розділом 2	51	12	12	27
Розділ 3. Психологія професійної діяльності особистості				
Тема 3.1. Особливості професійної діяльності особистості	8	2	2	4
Тема 3.2. Психологічні питання професійної адаптації працівника та безпеки праці	8	2	2	4
Тема 3.3. Соціально-психологічні ризики, проблеми та конфлікти у колективі під час професійної діяльності	8	2	2	4
Тема 3.4. Психологічні аспекти мотивації професійної діяльності	9	2	2	5
Тема 3.5. Конкурентоспроможність команди на ринку праці	9	2	2	5
Тема 3.6. Шляхи вдосконалення професійної діяльності	9	2	2	5
Разом за розділом 3	51	12	12	27
Екзамен	4	-	-	4
Всього годин	150	36	36	78

4. Навчальні матеріали та ресурси

Для успішного вивчення дисципліни достатньо опрацювати навчальний матеріал, який викладається на лекціях, а також ознайомитись з:

4.1. Базова література:

1. Воляннюк Н. Ю. Психологія наукової діяльності: [Монографія] / Н. Ю. Воляннюк, Г. В. Ложкін, А. Б. Колосов, Б. В. Андрійцев. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського; Центр ДЗК, 2020. 352 с.
2. Карпенко Г. В. Психологія праці та вибір професії : Навч.-метод. посіб. Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. 168 с.
3. Кириченко В. В. Психологія праці та інженерна психологія : навч. посіб. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 240 с.
4. Психологія праці : навч. посібник / за ред. Є. Л. Скворчевської. Харків, 2022. 160 с.
5. Психологія праці та інженерна психологія : навч. посіб. для студентів денної і заочної форм навчання спеціальності 053 «Психологія». 2-ге вид., перероб. і доп. / уклад. О. С. Юрков. Мукачево : МДУ, 2018. 187 с.
6. Психологія професійної діагностики та професійного консультування: практичний посібник / Ігнатівич О. М., Татаурова-Осика Г. П., Шевенко А. М. ; за ред. О. М. Ігнатівич. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2021. 225 с.

7. Психологія професійної діяльності : підруч. / за ред. С. К. Шандрука. Тернопіль : ЗУНУ, 2022. 256 с.

4.2. Допоміжна література:

1. Бурлакова І. А. Психологія професійного мислення, готовність до змін : навч.-метод. матеріал. Київ, Видавництво КРЦПК, 2022. 68 с.
2. Воляннюк Н. Ю., Ложкін Г. В., Фомич М. В. Командна згуртованість як соціально-психологічний феномен. Науковий журнал Габітус. Вип. 36, 2022. С. 255-259. URL : <http://habitus.od.ua/journals/2022/36-2022/42.pdf>
3. Засекіна Л. В., Пастрик Т. В. Основи психології та міжособове спілкування: навч. посіб. для студентів ВНЗ. 2-е вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2018. 216 с.
4. Лукіяничук А. М. Психологічні основи професійного становлення та розвитку особистості майбутнього кваліфікованого робітника : навч.-метод. посіб. Вид. 2-ге, поробл. доповн. Біла Церква : БІНПО, 2020. 139 с.
5. Максименко С. Д. Загальна психологія. 3-є видання. Київ : Вид-во: ВД «Сварог». 2020. 272 с.
6. Оніпко З. С. Самооцінка як чинник професійного становлення особистості. Перспективи та інновації науки. 2022. № 7(12). С. 409-419. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-8\(13\)-409-419](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-8(13)-409-419)
7. Основи науково-психологічних досліджень : навч.-метод. посіб. / Автори : З. М. Адамська, І. П. Андрійчук, О. М. Воронкевич, Г. К. Радчук, С. В. Чопик, М. М. Шпак / ред. Г. К. Радчук. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2020. 214 с.
8. SHYMANSKYI A. Contemporary psychological perspectives on personal readiness for professional activity. Personality and environmental issues, 2024, 3.1: 31-37.

Web-ресурси:

1. Аналітична записка МОП. Вплив кризи в Україні на сферу праці: попередні оцінки. URL : https://ukraine.un.org/sites/default/files/202205/UKR_Brief%20note_11May-2022.pdf
2. Кадровий голод. Що відбувається на ринку праці України під час війни. URL : <https://dif.org.ua/article/kadroviy-golod-shcho-vidbuvaetsya-na-rinku-pratsi-ukraini-pid-chas-viyeni>
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>
4. Психологічна бібліотека Київського Фонду сприяння розвитку психічної культури. URL : <http://psylib.kiev.ua/>
5. Ринок праці під час війни: які зміни потрібні. URL : <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3827148-rinok-praci-pid-cas-vijni-aki-zmini-potribni.html>
6. Сайт бібліотеки Київського політехнічного інституту імені Ігоря Сікорського. URL : <https://www.library.kpi.ua/>
7. Сайт журналу «Психологічний часопис». URL : <http://ua.appsyjournal.com/>
8. Сайт Інституту соціальної та політичної психології НАПН України. URL : <http://ispp.org.ua/biblioteka.htm>
9. Стратегічна ціна російської агресії для економіки України / за наук. ред. Я. А. Жаліла. Київ : НІСД, 2022. 67 с. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2022-03/ad-5-03-2022_0.pdf

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (завдання на СРС)
1.	<p>Тема 1.1. Психологія праці у системі наук. Предмет та основні завдання психології праці. Місце психології праці в системі психологічних наук. Предмет і завдання психології праці. Структурні компоненти психології праці. Основні категорії психології професійної діяльності. Інституціоналізація професійної діяльності. Роль психолога праці на підприємстві.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризувати, що вивчає психологія праці, що є предметом її вивчення та завданнями. 2. Визначити місце психології праці в системі наук та у суспільному житті. 3. Розкрити поняття «Інституціоналізація професійної діяльності». 4. Висвітлити значення психології праці для практичної діяльності психолога? <p>II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
2.	<p>Тема 1.2. Історія психології праці. Становлення та розвиток вітчизняної психології праці. Історія психології праці. Психологія праці у зарубіжних дослідженнях (Е. Мейо, Я. Морено, Ф. Тейлор та ін.). Вітчизняна психологія праці ХІХ-ХХ ст. Актуальні проблеми сучасної вітчизняної психології праці в умовах сьогодення (Г.О. Балл, Ю.З. Гільбух, І.А. Зязюн, Г.С. Костюк, В.Г. Панок, В.В. Рибалка та ін.).</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назвати найбільш відомих представників в історії психології праці. 2. Охарактеризувати основні етапи розвитку психології праці та обґрунтувати послідовність їх виникнення. 3. Охарактеризувати роль психологічної лабораторії В. Вундта в становленні психології праці. 4. Висвітлити роль біхевіористів у розвитку психології праці. 5. Назвати основні положення школи наукового управління, «фордизму» та поясніть, чому їх доцільно відносити до першого стану розвитку психології праці. 5. Охарактеризувати етапи розвитку вітчизняної психології праці. <p>II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
3.	<p>Тема 1.3. Методологічні та теоретичні проблеми психології праці. Методи досліджень у психології праці. Теоретичні проблеми психології праці. Методологічні принципи організації та проведення дослідження. Методи досліджень психології праці.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Висвітлити теоретичні проблеми психології праці. 2. Розкрити поняття «принцип», «метод», «методологія». 3. Охарактеризувати відповідно до рівнів методології види принципів психології праці. 4. Розкрити методи психології праці. <p>II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
4.	<p>Тема 1.4. Профорієнтація та профвідбір у системі психології праці. Загальна характеристика професій типу «людина-людина», «людина-природа», «людина-техніка», «людина-знакова система», «людина-художній образ». Професіографія, професіограма, психограма. Психологічні основи професіографування та профвідбору. Проблеми вибору професії: уявлення та реалії.</p> <p>Завдання на СРС:</p>

	<p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Висвітлити особливості формування професійного самовизначення особистості як мету професійної орієнтації. 2. Розкрити принципи та методи профорієнтаційної (профконсультаційної) роботи. 3. Охарактеризувати психологічні основи виховання та професійного навчання (формування образу професії, професійної самосвідомості, індивідуального стилю діяльності, професійних знань, умінь, навичок). 4. Здійснити виділення критеріїв і вибір методів оцінки та ефективності профнавчання. 5. Окреслити психодіагностичне і професіографічне забезпечення професійного навчання як важливого чинника підвищення його ефективності. 6. Розкрити головні положення теорія очікувань Віктора Врума. <p>II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
5.	<p>Тема 1.5. Умови професійної діяльності особистості. Умови до здійснення професійної діяльності. Особливі умови здійснення професійної діяльності, екстремальні та субекстремальні умови. Психологічна готовність до професійної діяльності в екстремальних умовах.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризувати, що є спільним для особливих, екстремальних та субекстремальних умов діяльності. 2. Охарактеризувати, що є відмінним для особливих, екстремальних та субекстремальних умов діяльності. 3. Розкрити види робіт, які є небезпечними для здоров'я та життя. <p>II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
6.	<p>Тема 1.6. Ринок праці в Україні в реаліях війни. Сучасний стан ринку праці в Україні. Дефіцит кадрів: психологічний фактор. Психологічні проблеми щодо обрання та влаштування на роботу в умовах війни. Професійна діяльність, навчання та режими онлайн.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити, які функції виконує праця у суспільному житті в реаліях війни. 2. Висвітлити нормативно-правову регуляцію професійної діяльності в Україні, а також дані особливості в умовах війни. 3. Виділити основні психологічні особливості залежності працівника від своєї групи у професійній діяльності. 4. Класичні та нестандартні методи підбору персоналу. <p>II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
7.	<p>Тема 2.1. Індивідуально-психологічні характеристики та особливості особистості. Темперамент і характер. Емоційно-вольова сфера особистості. Здібності особистості.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити сутність поняття «темперамент» та «характер». 2. Описати особливості емоційно-вольової сфери особистості. 3. Визначити значення типу темпераменту у життєдіяльності особистості. 4. Охарактеризувати поняття «здібності особистості» та умови їхнього розвитку. <p>II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
8.	<p>Тема 2.2. Формування індивідуального стилю професійної діяльності. Працездатність фахівця та її динаміка. Вплив індивідуально-психологічних характеристик особистості на трудову діяльність. Стилі професійної діяльності. Проблема формування індивідуального стилю трудової діяльності. Регулятивні процеси в структурі професійної діяльності. Професійна самосвідомість.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p>

	<p>1. Розкрити поняття про професійно важливі якості особистості.</p> <p>2. Здібності як ресурс при формуванні індивідуального стилю професійної діяльності.</p> <p>3. Поняття про позитивний і негативний вплив здібностей на ефективність трудової діяльності.</p> <p>4. Проблеми та перешкоди на шляху до формування індивідуального стилю професійної діяльності.</p> <p>II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
9.	<p>Тема 2.3. Проблема психологічної готовності та придатності особистості до професійної діяльності. Поняття придатності особистості до професійної діяльності. Проблема психологічної придатності особистості до професійної діяльності. Кризи професійного становлення та професійної придатності особистості до професійної діяльності. Професійна діяльність осіб з обмеженими можливостями. «Професійне вигорання» працівника.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначити особливості розвитку особистості у процесі професійної переорієнтації. 2. Опишіть особливості відхилення у розвитку особистості. 3. Поняття про інклюзію у професійній діяльності. 4. Надайте характеристику психічних аномалій у поведінці під час професійної діяльності особистості. 5. Кризи професійного становлення та професійної придатності. <p>II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
10.	<p>Тема 2.4. Психічні процеси як регулятори професійної діяльності. Оптимальний стан працездатності особистості. Специфіка функцій уваги, уяви, мислення та ін. Функціональні стани працівника. Психічне напруження та поняття «стрес». Теорії та моделі стресу, причини його виникнення. Механізми регуляції стресу та значення саморегуляції діяльності.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити поняття «психічна напруженість» та «емоційність». 2. Виділити основні напрями психологічної самопомоги особистості під час та після стресу. 3. Назвати приклади професій, коли монотонність та рутинність є специфікою в професійній діяльності, та висвітлити як це впливає на результативність роботи. 4. Назвати психічні стани особистості під час професійної діяльності. 5. Навести методи саморегуляції особистості. <p>II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
11.	<p>Тема 2.5. Особистість психолога та його професійна діяльність. Основні принципи в роботі психолога. Етичний кодекс у роботі психолога. Особистісні якості психолога та їхній вплив на професійну діяльність. Психологічна стійкість та резильєнтність у роботі психолога. Особливості роботи з проблемними клієнтами.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назвати основні компетентності психолога. 2. Розкрити особливості «Я-концепції» щодо професійної діяльності психолога. 3. Описати особливості індивідуального та групового надання психологічної допомоги у роботі психолога. 4. Сформулювати можливі ризики та загрози для психолога під час роботи з проблемними клієнтами. <p>II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
12.	<p>Тема 2.6. Оптимізація особистісного потенціалу та професійний розвиток особистості. Поняття «особистісний потенціал» та «професійний розвиток». Особистісні ресурси та їх оптимізація в професійній діяльності. Обдарованість як властивість суб'єкта праці.</p>

	<p>Інтернальний та екстернальний локус контролю під час здійснення професійної діяльності. Побудова кар'єри в умовах сучасного ринку праці.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрийте основні особливості професійного розвитку людини. 2. Розкрийте значення діяльності для розвитку особистості. 3. Опишіть головні положення концепцій соціальної ідентичності. 4. Сформулюйте основні напрями щодо побудови кар'єри в сучасних умовах війни. <p>II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
13.	<p>Тема 3.1. Особливості професійної діяльності особистості. Категорія професійної діяльності. Психологічна структура діяльності: мотивація, цілеутворення, інформаційна основа діяльності, антиципація (прогнозування) її результатів, прийняття рішення, планування, програмування, контроль, корекція, оперативний образ об'єкту діяльності, система індивідуальних якостей суб'єкта, сукупність виконавських дій. Основні способи аналізу професійної діяльності.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризувати психологічну структуру професійної діяльності. 2. Опишіть особливості контролю та корекції під час здійснення професійної діяльності. 3. Значення аналізу професійної діяльності. 4. Охарактеризуйте інформаційну основу діяльності. 5. Висвітліть основні психологічні проблеми, які можуть виникати під час професійної діяльності. <p>II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
14.	<p>Тема 3.2. Психологічні питання професійної адаптації працівника та безпеки праці. Поняття «адаптація», її сутність, види адаптації. Психологічні особливості адаптації осіб зрілого та похилого віку. Психологічні питання безпеки праці. Особливості розвитку особистості у процесі професійної переорієнтації.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити причини плинності кадрів на підприємстві (в організації). 2. Визначити особливості адаптації працівника до робочого місця. 3. Розкрити роль заохочення та демотивації на робочому місці під час адаптації до професійної діяльності. 4. Виявити роль особистого фактору в порушенні безпеки праці. <p>II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
15.	<p>Тема 3.3. Соціально-психологічні ризики, проблеми та конфлікти у колективі під час професійної діяльності. Психологічний клімат в колективі. Культура та етика ділового спілкування. Поняття про рольовий конфлікт. Особливості емоційно-афективної сфери членів колективу під час їхньої взаємодії. Види конфліктів у колективі. Конфлікт «керівник-працівник». Причини переходу на іншу роботу.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризувати суть рольової теорії особистості. 2. Визначити основні ризики під час взаємодії працівника в колективі. 3. Виділити умови поліпшення соціально-психологічного клімату в колективі. 4. Назвати відмінності сприятливого та несприятливого психологічного клімату в колективі. <p>II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
16.	<p>Тема 3.4. Психологічні аспекти мотивації професійної діяльності. Теорії мотивації у психології та менеджменті. Змістові та процесуальні теорії. Ієрархія потреб А. Маслоу. Роль мотивації під час здійснення професійної діяльності. Зниження мотивації професійної діяльності та наслідки</p>

	<p>Завдання на СРС:</p> <p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізувати мотиви діяльності людини. 2. Охарактеризувати способи, засоби та умови реалізації мети праці. 3. Проаналізувати мотиви професійної діяльності. 4. Описати суть теорії двох чинників Ф. Герцберга. 5. Проаналізувати роботу А. Маслоу «Мотивація і особистість». 6. Зміна уявлень про мотивацію у сучасній психології. 7. Відмінності між процесуальними та змістовими теоріями мотивації. 8. Головні положення теорії Д. МакКлеланда. 9. Головні положення теорії справедливості. <p>II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
17.	<p>Тема 3.5. Конкурентоспроможність команди на ринку праці. Поняття «конкурентоспроможність команди». Різниця у поняттях «колектив» і «команда». Сучасний стан конкурентоспроможності організацій на ринку праці. Ризики та психологічні проблеми конкурентоспроможної команди.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрийте сутність поняття «конкурентоспроможність команди». 2. Визначити психологічні проблеми конкурентоспроможної команди. 3. Виділити шляхи та напрями підвищення конкурентоспроможної команди. <p>II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>
18.	<p>Тема 3.6. Шляхи вдосконалення професійної діяльності. Поняття «вдосконалення професійної діяльності». Індивідуальна траєкторія вдосконалення професійної діяльності. Вплив соціуму на вдосконалення професійної діяльності особистості</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити особливості вдосконалення професійної діяльності психолога. 2. Визначити бар'єри на шляху вдосконалення професійної діяльності особистості. 3. Знайти та усвідомити можливості у власній (майбутній) професійній діяльності щодо підвищення її результативності та ефективності. <p>II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p>

Семінарські (практичні) заняття

Основні завдання циклу семінарських (практичних) занять:

спираючись на теоретичні знання, здобувач вищої освіти повинен опанувати наступними вміннями і навичками: визначати основні завдання психології у розбудові сучасного українського суспільства та аналізувати психічні процеси, а також сформулювати у здобувачів вищої освіти:

- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології;
- здатність самостійно обирати й застосовувати валідний та надійний психодіагностичний інструментарій для психологічного дослідження;
- здатність аналізувати й оцінювати достовірність одержаних результатів психологічних досліджень, формулювати на їх основі аргументовані висновки та рекомендації;
- здатність презентувати результати власних досліджень усно і письмово, за допомогою мультимедійних засобів;
- здатність бути критичним і самокритичним.

№ з/п	Назва теми заняття та перелік основних питань (перелік дидактичного забезпечення, питання для поточного контролю та завдання на СРС)
1.	<p>Тема 1.1. Психологія праці у системі наук. Предмет та основні завдання психології праці.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Місце психології праці в системі психологічних наук.

	<p>2. Предмет і завдання психології праці. 3. Основні категорії психології професійної діяльності. 4. Інституціоналізація професійної діяльності. 5. Роль психолога праці на підприємстві.</p> <p>Практична частина.</p> <p>1. Підготувати презентацію на тему «Основні характеристики праці та форми її існування». 2. Підготувати доповідь на тему «Проблеми ідеалу в професійному самовизначенні».</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>1. Охарактеризувати, що вивчає психологія праці, що є предметом її вивчення та завданнями. 2. Визначити місце психології праці в системі наук та у суспільному житті. 3. Розкрити поняття «Інституціоналізація професійної діяльності». 4. Висвітлити значення психології праці для практичної діяльності психолога.</p>
2.	<p>Тема 1.2. Історія психології праці. Становлення та розвиток вітчизняної психології праці.</p> <p>1. Історія психології праці. 2. Психологія праці у зарубіжних дослідженнях (Е. Мейо, Я. Морено, Ф. Тейлор та ін.). 3. Вітчизняна психологія праці XIX-XX ст. 4. Актуальні проблеми сучасної вітчизняної психології праці в умовах сьогодення (Г.О. Балл, Ю.З. Гільбух, І.А. Зязюн, Г.С. Костюк, В.Г. Панок, В.В. Рибалка та ін.).</p> <p>Практична частина.</p> <p>1. Підготувати доповідь на тему «Етапи Хоторнського експерименту Е. Мейо». 2. Підготувати доповідь на тему «Особливості психології праці у роботах Г.О. Балла». 3. Підготувати доповідь на тему «Особливості психології праці у роботах Ю.З. Гільбуха». 4. Підготувати доповідь на тему «Особливості психології праці у роботах І.А. Зязюна». 5. Підготувати доповідь на тему «Особливості психології праці у роботах Г.С. Костюка». 6. Підготувати доповідь на тему «Особливості психології праці у роботах В.Г. Панка». 7. Підготувати доповідь на тему «Особливості психології праці у роботах В.В. Рибалки».</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>1. Назвати найбільш відомих представників в історії психології праці. 2. Охарактеризувати основні етапи розвитку психології праці та обґрунтувати послідовність їх виникнення. 3. Охарактеризувати роль психологічної лабораторії В. Вундта в становленні психології праці. 4. Висвітлити роль біхевіористів у розвитку психології праці. 5. Назвати основні положення школи наукового управління, «фордизму» та поясніть, чому їх доцільно відносити до першого стану розвитку психології праці. 6. Охарактеризувати етапи розвитку вітчизняної психології праці.</p>
3.	<p>Тема 1.3. Методологічні та теоретичні проблеми психології праці. Методи досліджень у психології праці.</p> <p>1. Теоретичні проблеми психології праці. 2. Методологічні принципи організації та проведення дослідження. 3. Методи досліджень психології праці.</p> <p>Практична частина.</p> <p>1. Підготувати доповідь на тему «Основна проблематика психології праці». 2. Підготувати доповідь на тему «Методологічні принципи організації та проведення дослідження».</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>1. Висвітлити теоретичні проблеми психології праці. 2. Розкрити поняття «принцип», «метод», «методологія». 3. Охарактеризувати відповідно до рівнів методології види принципів психології праці. 4. Розкрити методи психології праці.</p>

4.	<p>Тема 1.4. Профорієнтація та профвідбір у системі психології праці.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика професій типу «людина-людина», «людина-природа», «людина-техніка», «людина-знакова система», «людина-художній образ». 2. Професіографія, професіограма, психограма. 3. Психологічні основи професіографування та профвідбору. 4. Проблеми вибору професії: увлечення та реалії. <p>Практична частина.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розробити програму профорієнтаційної роботи з учнями-старшокласниками. 2. Скласти професіограму психолога. 3. Розробити презентацію «Основні поняття та загальна характеристика професій типу «людина-людина». 4. Розкрити основні принципи і технології професійного відбору/добору. Умови організації ефективного психологічного профвідбору. <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Висвітлити особливості формування професійного самовизначення особистості як мету професійної орієнтації. 2. Розкрити принципи та методи профорієнтаційної (профконсультаційної) роботи. 3. Охарактеризувати психологічні основи виховання та професійного навчання (формування образу професії, професійної самосвідомості, індивідуального стилю діяльності, професійних знань, умінь, навичок). 4. Здійснити виділення критеріїв і вибір методів оцінки та ефективності профнавчання. 5. Окреслити психодіагностичне і професіографічне забезпечення професійного навчання як важливого чинника підвищення його ефективності. 6. Розкрити головні положення теорія очікувань Віктора Врума. 7. Опрацювати опитувальник професійної спрямованості (ОПС) Д. Г. Голланда. 8. Опрацювати діагностичну методикку Л. Йовайши для оцінки нахилів до діяльності у різних сферах.
5.	<p>Тема 1.5. Умови професійної діяльності особистості.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Умови до здійснення професійної діяльності. 2. Особливі умови здійснення професійної діяльності, екстремальні та субекстремальні умови. 3. Психологічна готовність до професійної діяльності в екстремальних умовах. <p>Практична частина.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготувати доповідь на тему «Домінуючі настрої серед українців сьогодні». <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризувати, що є спільним для особливих, екстремальних та субекстремальних умов діяльності. 2. Охарактеризувати, що є відмінним для особливих, екстремальних та субекстремальних умов діяльності. 3. Розкрити види робіт, які є небезпечними для здоров'я та життя.
6.	<p>Тема 1.6. Ринок праці в Україні в реаліях війни.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сучасний стан ринку праці в Україні. 2. Дефіцит кадрів: психологічний фактор. 3. Психологічні проблеми щодо обрання та влаштування на роботу в реаліях війни. 4. Професійна діяльність, навчання та режими онлайн. <p>Практична частина.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дискусія «Психологічні особливості сучасного ринку праці» (робота в підгрупах). 2. Підготувати доповідь на тему «Перспективи відновлення ринку праці в Україні в умовах війни». 3. Підготувати доповідь на тему «Успішність праці як основа почуття власної гідності та підвищення мотивації». <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити, які функції виконує праця у суспільному житті в реаліях війни.

	<p>2. Висвітлити нормативно-правову регуляцію професійної діяльності в Україні, а також дані особливості в умовах війни.</p> <p>3. Виділити основні психологічні особливості залежності працівника від своєї групи у професійній діяльності.</p> <p>4. Класичні та нестандартні методи підбору персоналу.</p>
7.	<p>Тема 2.1. Індивідуально-психологічні характеристики та особливості особистості.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Темперамент і характер. 2. Емоційно-вольова сфера особистості. 3. Здібності особистості. <p>Практична частина.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготувати презентацію на тему «Сутність експериментального вивчення особистості Г. Айзенком». 2. Підготувати доповідь на тему «Умови розвитку здібностей особистості». 3. Висвітлити загальні положення теорії рис особистості Раймонда Кеттела. <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити сутність поняття «темперамент» та «характер». 2. Описати особливості емоційно-вольової сфери особистості. 3. Визначити значення типу темпераменту у життєдіяльності особистості. 4. Охарактеризувати поняття «здібності особистості» та умови їхнього розвитку.
8.	<p>Тема 2.2. Формування індивідуального стилю професійної діяльності.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Працездатність фахівця та її динаміка. 2. Вплив індивідуально-психологічних характеристик особистості на трудову діяльність. 3. Стилi професійної діяльності. 4. Проблема формування індивідуального стилю трудової діяльності. 5. Регулятивні процеси в структурі професійної діяльності. 6. Професійна самосвідомість. <p>Практична частина.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготувати презентацію на тему «Етапи розвитку людини як суб'єкта праці». 2. Підготувати доповідь на тему «Психологічні аспекти формування індивідуального стилю діяльності». 3. Визначити на описати стратегії вирішення професійних завдань (за В.О. Моляко). <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити поняття про професійно важливі якості особистості. 2. Здібності як ресурс при формуванні індивідуального стилю професійної діяльності. 3. Поняття про позитивний і негативний вплив здібностей на ефективність трудової діяльності. 4. Проблеми та перешкоди на шляху до формування індивідуального стилю професійної діяльності.
9.	<p>Тема 2.3. Проблема психологічної придатності особистості до професійної діяльності.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття придатності особистості до діяльності. 2. Проблема психологічної придатності особистості до професійної діяльності. 3. Кризи професійного становлення та професійної придатності особистості до професійної діяльності. 4. Професійна діяльність осіб з обмеженими можливостями. 5. «Професійне вигорання» працівника. <p>Практична частина.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготувати презентацію на тему «Психологічна придатність особистості до професійної діяльності: особливості, проблеми». 2. Висвітлити напрями роботи психолога на виробництві підприємстві (в організації) з працівниками, які мають обмежені можливості (групова робота). <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначити особливості розвитку особистості у процесі професійної переорієнтації.

	<p>2. Опишіть особливості відхилення у розвитку особистості.</p> <p>3. Поняття про інклюзію у професійній діяльності.</p> <p>4. Надайте характеристику психічних аномалій у поведінці під час професійної діяльності особистості.</p> <p>5. Кризи професійного становлення та професійної придатності.</p>
10.	<p>Тема 2.4. Психічні процеси як регулятори професійної діяльності.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Оптимальний стан працездатності особистості. Специфіка функцій уваги, уяви, мислення та ін. 2. Функціональні стани працівника. 2. Психічне напруження та поняття «стрес». 3. Теорії та моделі стресу, причини його виникнення. 4. Механізми регуляції стресу та значення саморегуляції діяльності. <p>Практична частина.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Написати есе на тему «Система саморегуляції діяльності». 2. Підготувати доповідь на тему «Психологічна допомога особистості під час професійної діяльності в умовах стресу». 3. Створити психодіагностичний комплекс для дослідження синдрому «професійного вигорання» психолога. <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити поняття «психічна напруженість» та «емоційність». 2. Виділити основні напрями психологічної самопомоги особистості під час та після стресу. 3. Назвати приклади професій, коли монотонність та рутинність є специфікою в професійній діяльності, та висвітлити як це впливає на результативність роботи. 4. Назвати психічні стани особистості під час професійної діяльності. 5. Навести методи саморегуляції особистості.
11.	<p>Тема 2.5. Особистість психолога та його професійна діяльність.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні принципи в роботі психолога. 2. Етичний кодекс у роботі психолога. 3. Особистісні якості психолога та їхній вплив на професійну діяльність. 4. Психологічна стійкість та резильєнтність у роботі психолога. 5. Особливості роботи з проблемними клієнтами. <p>Практична частина.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розробити план і виступ (конспект виступу) на тему «Психічне благополуччя психолога як основна складова його ефективної професійної діяльності». 2. Підготувати доповідь на тему «Виклики в роботі психолога під час війни». 3. Скласти список якостей за темою «Особистість психолога та його професійна діяльність» (робота в групах). <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назвати основні компетентності психолога. 2. Розкрити особливості «Я-концепції» щодо професійної діяльності психолога. 3. Описати особливості індивідуального та групового надання психологічної допомоги у роботі психолога. 4. Сформулювати можливі ризики та загрози для психолога під час роботи з проблемними клієнтами. 5. Опрацювати тест Myers-Briggs Type Indicator (MBTI) на визначення тип робіт та професій, які найкраще підходять для кандидата, а також його здатність до спілкування та роботи в команді.
12.	<p>Тема 2.6. Оптимізація особистісного потенціалу та професійний розвиток особистості.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття «особистісний потенціал» та «професійний розвиток». 2. Особистісні ресурси та їх оптимізація в професійній діяльності. 3. Обдарованість як властивість суб'єкта праці. 4. Інтернальний та екстернальний локус контролю під час здійснення професійної

	<p>діяльності.</p> <p>5. Побудова кар'єри в умовах сучасного ринку праці.</p> <p>Практична частина.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготувати доповідь на тему «Розкриття особистісного потенціалу в моїй життєдіяльності». 2. Підготувати доповідь на тему «Проблеми самотності та невизнання у творчій праці: гальмування чи поштовх до професійного розвитку?». <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрийте основні особливості професійного розвитку людини. 2. Розкрийте значення діяльності для розвитку особистості. 3. Опишіть головні положення концепцій соціальної ідентичності. 4. Сформулюйте основні напрями щодо побудови кар'єри в сучасних умовах війни.
13.	<p>Тема 3.1. Особливості професійної діяльності.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Категорія професійної діяльності. 2. Психологічна структура діяльності: мотивація, цілеутворення, інформаційна основа діяльності, антиципація (прогнозування) її результатів, прийняття рішення, планування, програмування, контроль, корекція, оперативний образ об'єкту діяльності, система індивідуальних якостей суб'єкта, сукупність виконавських дій. 3. Основні способи аналізу професійної діяльності. <p>Практична частина.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготувати доповідь на тему «Інформаційна основа діяльності». 2. Підготувати презентацію на тему «Поняття «діяльність» і «праця» у психології». <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризувати психологічну структуру професійної діяльності. 2. Опишіть особливості контролю та корекції під час здійснення професійної діяльності. 3. Значення аналізу професійної діяльності. 4. Охарактеризуйте інформаційну основу діяльності. 5. Висвітліть основні психологічні проблеми, які можуть виникати під час професійної діяльності.
14.	<p>Тема 3.2. Психологічні питання професійної адаптації працівника та безпеки праці.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття «адаптація», її сутність, види адаптації. 2. Психологічні особливості адаптації осіб зрілого та похилого віку. 3. Психологічні питання безпеки праці. 4. Особливості розвитку особистості у процесі професійної переорієнтації. <p>Практична частина.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Скласти програму психологічного моніторингу процесу професійної адаптації молодого фахівця. 2. Підготувати доповідь на тему «Зміна професії та особливості адаптації особистості до професійної діяльності». <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити причини плинності кадрів на підприємстві (в організації). 2. Визначити особливості адаптації працівника до робочого місця. 3. Розкрити роль заохочення та демотивації на робочому місці під час адаптації до професійної діяльності. 4. Виявити роль особистого фактору в порушенні безпеки праці.
15.	<p>Тема 3.3. Соціально-психологічні ризики, проблеми та конфлікти у колективі під час взаємодії у професійній діяльності.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Культура та етика ділового спілкування. 2. Психологічний клімат в колективі. 3. Поняття про рольовий конфлікт. 4. Особливості емоційно-афективної сфери членів колективу під час їхньої взаємодії. 5. Види конфліктів у колективі. 6. Конфлікт «керівник-працівник».

	<p>7. Причини переходу на іншу роботу.</p> <p>Практична частина.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготувати доповідь на тему «Соціально-психологічні ризики та види конфліктів у колективі під час професійної діяльності». 2. Підготувати доповідь на тему «Виникнення рольового конфлікту під час здійснення професійної діяльності». 3. Розробити психологічні заходи з попередження та подолання конфліктних ситуацій у виробничих колективах (у формі доповіді або презентації). 4. Опрацювати методичку «Стратегії поведінки людини у ситуації конфлікту» К. Томаса. <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризувати суть рольової теорії особистості. 2. Визначити основні ризики під час взаємодії працівника в колективі. 3. Виділити умови поліпшення соціально-психологічного клімату в колективі. 4. Назвати відмінності сприятливого та несприятливого психологічного клімату в колективі.
16.	<p>Тема 3.4. Психологічні аспекти мотивації професійної діяльності.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теорії мотивації у психології та менеджменті. Змістові та процесуальні теорії. 2. Ієрархія потреб А. Маслоу. 3. Роль мотивації під час здійснення професійної діяльності. 4. Зниження мотивації професійної діяльності та наслідки. <p>Практична частина.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Скласти діагностичний комплекс з дослідження мотивації професійної діяльності особистості студента. 2. Скласти діагностичний комплекс з дослідження мотивації професійної діяльності особистості практикуючого психолога. 3. Підготувати презентацію на тему «Сучасні теорії мотивації» (робота в групах, презентація, обговорення). <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізувати мотиви діяльності людини. 2. Охарактеризувати способи, засоби та умови реалізації мети праці. 3. Проаналізувати мотиви професійної діяльності. 4. Описати суть теорії двох чинників Ф. Герцберга. 5. Проаналізувати роботу А. Маслоу «Мотивація і особистість». 6. Зміна уявлень про мотивацію у сучасній психології. 7. Відмінності між процесуальними та змістовими теоріями мотивації. 8. Головні положення теорії Д. МакКлеланда. 9. Головні положення теорії справедливості.
17.	<p>Тема 3.5. Конкурентоспроможність команди на ринку праці.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття «конкурентоспроможність команди». 2. Різниця у поняттях «колектив» і «команда». 3. Сучасний стан конкурентоспроможності організацій на ринку праці. 4. Ризики та психологічні проблеми конкурентоспроможної команди. <p>Практична частина.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Обговорити у малих групах «Сутність поняття «конкурентоспроможність команди»: позитивні та негативні особливості». 2. Надати порівняльний аналіз індивідуальної та спільної діяльності. 3. Підготувати доповідь на тему «Роль керівника у формуванні конкурентоспроможної команди». <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрийте сутність поняття «конкурентоспроможність команди». 2. Визначити психологічні проблеми конкурентоспроможної команди. 3. Виділити шляхи та напрями підвищення конкурентоспроможної команди.
18.	<p>Тема 3.6. Шляхи вдосконалення професійної діяльності.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття «вдосконалення професійної діяльності».

<p>2. Індивідуальна траєкторія вдосконалення професійної діяльності.</p> <p>3. Вплив соціуму на вдосконалення професійної діяльності особистості.</p> <p>Практична частина.</p> <p>1. Підготувати презентацію на тему «Пастка відповідальності на шляху вдосконалення професійної діяльності особистості».</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>1. Розкрити особливості вдосконалення професійної діяльності психолога.</p> <p>2. Визначити бар'єри на шляху вдосконалення професійної діяльності особистості.</p> <p>3. Знайти та усвідомити можливості у власній (майбутній) професійній діяльності щодо підвищення її результативності та ефективності.</p>
--

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Здобувачі вищої освіти самостійно опрацьовують питання за всіма темами в теоретичному або практичному аспекті. Самостійна робота з навчальної дисципліни «Психологія праці» включає: поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації; проведення досліджень за методиками, з якими знайомилися на практичних заняттях.

У процесі самостійної роботи здобувачі вищої освіти мають оволодіти вміннями та навичками:

- організації самостійної навчальної діяльності;
- самостійної роботи з навчальною, навчально-методичною, науковою, науково-популярною літературою;
- конспектування літературних джерел;
- робота з довідковою літературою.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

При викладанні дисципліни семестровий рейтинг здобувача вищої освіти формують: робота на семінарах і вчасна здача відповідей на тестові завдання модульної контрольної роботи. Штрафних балів з дисципліни не передбачається.

Відвідуваність і виконання завдань

Здобувачам освіти важливо відвідувати лекції, оскільки навчальний матеріал викладається в доступній формі та є можливість обговорення дискусійних питань та уточнення незрозумілих моментів. Для здобувачів вищої освіти, які бажають продемонструвати відмінні результати навчання, активна робота на лекційних заняттях вкрай необхідна. Однак відпрацьовувати пропущені лекції не потрібно.

Активна участь здобувача вищої освіти на семінарських заняттях є обов'язковою. У разі пропуску семінарського заняття обов'язково повинні бути вивчені теми, а також виконані всі практичні завдання до теми.

Теми і завдання для семінарських занять передбачені робочою програмою дисципліни (силабусом), доступною з особистого кабінету здобувача вищої освіти в системі «Кампус», гугл-класі, платформі Moodle або на сайті кафедри психології та педагогіки.

Форми роботи

На лекціях висвітлюється зміст тем дисципліни «Психологія праці», представлених в силабусі. Вітаються питання від здобувачів вищої освіти до викладача під час лекції. Викладач може ставити питання окремим здобувачам вищої освіти або загалом аудиторії. Допускається діалог між здобувачами вищої освіти і викладачем на лекції.

На семінарських (практичних) заняттях здобувачі вищої освіти поглиблюють і розширюють знання щодо методології та методів проведення психологічного дослідження. Під час

семінарських (практичних) занять викладач резюмує сильні і слабкі місця у доповідях здобувачів вищої освіти, вказує на помилки, якщо такі є, дає відповіді на додаткові питання з теми семінарського (практичного) заняття.

Форми поточного контролю: усне опитування, виступ здобувача вищої освіти із доповіддю або повідомленням, участь у обговоренні питань на семінарських заняттях тощо.

Політика університету

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: опитування за темою заняття, виконання завдань.

Календарний контроль: проводиться двічі на семестр як моніторинг виконання здобувачами вищої освіти індивідуальних навчальних планів згідно графіка навчального процесу.

Семестровий контроль: **екзамен**.

Оцінювання та контрольні заходи

Рейтинг здобувача вищої освіти з дисципліни складається з балів, що отримуються за:

- 1) роботу на семінарських (практичних) заняттях (відповіді, вирішення завдань та доповнення відповідей інших здобувачів вищої освіти у процесі дискусії);
- 2) складання модульної контрольної роботи;
- 3) складання екзаменаційної контрольної роботи.

Здобувач вищої освіти отримує найвищий рейтинг, якщо він бере активну участь у проведених семінарських (практичних) заняттях, переважно надає повні та аргументовані відповіді, логічно їх викладає, висловлює власну позицію з дискусійних питань. Пропущені заняття, неточності, неповнота, помилки у відповідях спричиняють зниження рейтингу здобувача вищої освіти.

Викладач оцінює роботу здобувача вищої освіти на кожному семінарському занятті, але конкретна підсумкова кількість балів за роботу на семінарських заняттях виставляється викладачем під час першого і другого етапу проміжної атестації.

Здобувач освіти може оскаржити оцінку викладача, подавши відповідну скаргу викладачу не пізніше наступного дня після ознайомлення здобувача вищої освіти з виставленою викладачем оцінкою. Скарга розглядатиметься за процедурами, встановленими університетом.

Студент може оскаржити оцінку викладача, подавши відповідну скаргу викладачу не пізніше наступного дня після ознайомлення студента з виставленою викладачем оцінкою. Скарга розглядатиметься за процедурами, встановленими Університетом.

Модульна контрольна робота (МКР) складається з 14 тестових завдань, що відображають зміст всієї дисципліни. МКР проводиться за допомогою гугл-тестів на останній (передостанній) лекції. Доступ до МКР надається здобувачам вищої освіти лише під час лекції. Перескладати МКР не можна.

Деталізовані критерії оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти визначені у положенні про PCO з дисципліни та представлені у Додатку 1.

Умови допуску до семестрового контролю: [зарахування усіх передбачених РП завдань.](#)

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Рекомендації здобувачам вищої освіти

Вивчення курсу «Психологія праці» передбачає засвоєння здобувачами вищої освіти системи психологічних знань, основних понять за темами, ознайомлення з навчально-методичними матеріалами.

Головною метою лекцій є мотивація і організація роботи здобувачів вищої освіти з навчальним матеріалом у міжсесійний період. Лекції проводяться із використанням мультимедійних презентацій (за наявності умов в аудиторії).

Готуючись до семінарського заняття здобувач вищої освіти має обов'язково опрацювати лекційний матеріал певної теми, ознайомитись зі змістом матеріалу підручника. При виникненні питань, виявленні незрозумілих положень необхідно обов'язково обговорити їх з викладачем. На семінарському занятті навіть добре підготовлений здобувач вищої освіти не повинен залишатись пасивним спостерігачем, а активно включатись у обговорення питання. Якщо ж здобувач вищої освіти не ознайомився з навчальним матеріалом, йому варто уважніше слухати виступаючих, і завдяки отриманій інформації намагатись компенсувати недоліки підготовки до заняття. Не слід відмовлятися від відповіді на питання викладача. Навіть якщо здобувач вищої освіти не знає відповіді, доцільно спробувати відповісти, висловити свою думку, виходячи з власних знань, досвіду, логіки запитання тощо. При цьому не треба боятися помилитися – одним з важливих завдань вивчення гуманітарних дисциплін є вироблення вміння логічно мислити і відповідно висловлювати власні думки. Однак, варто пам'ятати, що незнання матеріалу дисципліни є суттєвим недоліком роботи здобувача вищої освіти і буде негативно впливати на його загальний рейтинг. Відповідальне ставлення до підготовки на кожне семінарське заняття дає змогу не лише правильно засвоїти навчальний матеріал, але й зекономити зусилля при проходженні семестрового контролю.

Дистанційне навчання

Можливе синхронне дистанційне навчання з використанням платформ для відео-конференцій та освітньої платформи для дистанційного навчання в Університеті.

Інклюзивне навчання

Допускається

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доцентом, к. психол. н., доцентом кафедри психології та педагогіки Нежинською Оленою Олександрівною.

Ухвалено кафедрою психології та педагогіки (протокол № 15 від 31.05.2024 р.)

Погоджено методичною комісією факультету соціології і права (протокол № 9 від 26.06.2024 р.)

Рейтингова система оцінювання результатів навчання

Рейтинг здобувача вищої освіти з дисципліни «Психологія праці» складається з балів, що отримуються за:

- 1) робота на семінарських (практичних) заняттях;
- 2) складання модульної контрольної роботи;
- 3) складання екзаменаційної контрольної роботи.

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання:

1. Робота на семінарських (практичних) заняттях (максимальна кількість балів складає 3: кількість балів на 1 занятті – 2):

активна участь у проведенні заняття; надання повної і аргументованої, логічно викладеної доповіді, відповіді, висловлення власної позиції з дискусійних питань або повністю правильне вирішення завдань з відповідним обґрунтуванням, у поєднанні зі слухними доповненнями відповідей інших здобувачів вищої освіти у процесі дискусії	2
активна участь у проведенні заняття; надання правильних відповідей або правильне вирішення завдань з незначними неточностями, порушеннями логіки викладення відповіді чи обґрунтування при вирішенні задачі	1
відсутність відповіді, ухиляння від участі у семінарському занятті	0

2. Складання модульної контрольної роботи (максимальна кількість балів складає 14: максимальна кількість балів за 1 тестове завдання – 1):

Тестове завдання виконано правильно (кожне з 14)	1
Тестове завдання виконано неправильно (кожне з 14)	0

Розрахунок шкали (R) рейтингу:

Сума вагових балів контрольних заходів протягом семестру складає:

$$RC = 36 + 14 = 50 \text{ балів}$$

Екзаменаційна складова шкали дорівнює 50% від R, а саме:

$$RE = 50 \text{ балів}$$

Таким чином рейтингова шкала кредитного модуля складає $R = RC + RE = 100$ балів.

Необхідною умовою допуску до екзамену є рейтинг (Rc) не менше 50% від RC, тобто 25 балів.

3. Складання екзаменаційної контрольної роботи: екзаменаційна контрольна робота проводиться у письмовій формі протягом 90 хвилин.

Екзаменаційний білет складається з двох теоретичних питань за тематичними розділами курсу. Ваговий бал кожного питання – 25.

Критерії екзаменаційного оцінювання:

повна, чітка, викладена в логічній послідовності відповідь на питання, що свідчить про глибоке розуміння суті питання, ознайомлення здобувача вищої освіти не лише з матеріалом лекцій, але й з підручником та додатковою літературою; висловлення власної позиції щодо дискусійних проблем, якщо такі порушуються у питанні;	19-25
відповідь на питання, але не зовсім повна або не достатньо чітка, що свідчить про правильне розуміння суті питання, ознайомлення здобувача вищої освіти а з матеріалом лекцій та підручника; певні неточності у відповіді;	13-18
достатньо поверхова відповідь на питання; суттєві помилки у відповіді;	6 –12
неправильна відповідь на питання, що свідчить про незнання відповідного навчального матеріалу, але намагання висловити власне розуміння суті поставленого питання;	1–5
відсутність відповіді.	0

Для отримання здобувачами вищої освіти відповідних оцінок (ECTS та традиційних) рейтингова оцінка (**RD**) переводиться згідно з таблицею:

RD	Оцінка ECTS	Оцінка традиційна
95 – 100	відмінно	Відмінно
85 – 94	дуже добре	Добре
75 – 84	добре	
65 – 74	задовільно	Задовільно
60 – 64	достатньо (задовольняє мінімальні критерії)	
RD < 60	незадовільно	Незадовільно

Перелік питань до екзаменаційної контрольної роботи

1. Предмет і завдання дисципліни «Психологія праці».
2. Становлення та розвиток наукових знань про працю.
3. Психологія праці як галузь науки.
4. Розвиток психології праці у межах психотехніки.
5. Післявоєнний період розвитку психології праці: основні завдання.
6. Вітчизняна психологія праці у 90-х роках ХХ ст.
7. Сучасний стан розвитку психології праці.
8. Ринок праці в Україні в умовах війни.
9. Розвиток особистості в процесі професіоналізації.
10. Професійна орієнтація та методи профорієнтації.
11. Методи психології професійної діяльності.
12. Психологічне вивчення професій.
13. Психологічні проблеми стимулювання трудової діяльності та мотивація праці.
14. Мотиваційна сфера особистості у контексті трудової та професійної діяльності.
15. Психологія працездатності та професійний потенціал сучасного працівника.
16. Біографічний метод у психології професійної діяльності.
17. Метод опитування у психології професійної діяльності.
18. Поняття «професіограма» та «психограма».
19. Психологічні основи професійного відбору та підбору кадрів.
20. Психологічний аналіз індивідуально-психологічних особливостей суб'єктів праці.
21. Професійно важливі якості працівника.
22. Порівняльний аналіз когнітивних та регулятивних процесів у професійній діяльності.
23. Порівняльний аналіз уваги та мислення у професійній діяльності.
24. Психологічний аналіз професійно важливих якостей і здібностей в системі «людина – людина».
25. Психологічний аналіз професійно важливих якостей і здібностей в системі «людина – техніка».
26. Психологічний аналіз професійно важливих якостей і здібностей в системі «людина – природа».
27. Психологічний аналіз професійно важливих якостей і здібностей в системі «людина – знакова система».
28. Психологічний аналіз професійно важливих якостей і здібностей в системі «людина – художній образ».
29. Функціональні стани працівника.
30. Психічне напруження особистості у професійній діяльності.
31. Стан стресу, причини та види стресу. Стрес та дистрес в професійній діяльності.
32. «Професійне вигорання» працівника.
33. Складові «професійного вигорання» та їхні прояви під час професійної діяльності.
34. Екстремальні умови професійної діяльності.
35. Психологічна допомога та супровід в екстремальних умовах діяльності.
36. Особливості та структура професійної придатності.
37. Психологічна готовність до праці в екстремальних умовах.
38. Оптимізація режиму праці та відпочинку.
39. Характеристики команди.
40. Конкурентоспроможна команда на ринку праці.
41. Роль культури та етичні норми під час професійної діяльності.
42. Психологія ділового спілкування.
43. Комунікація та взаємодія у професійній діяльності.
44. Психологія впливу керівника на підлеглих.
45. Кризи у професійній діяльності працівника.

46. Особливості та види конфліктів у групі.
47. Врегулювання конфліктів на підприємствах (в організаціях).
48. Стратегії поведінки в конфлікті.
49. Психологічний аналіз плинності кадрів.
50. Психологічні умови підвищення якості праці.
51. Професійна адаптація, її основні стадії та сутність.
52. Поняття «адаптація» до професійної діяльності.
53. Психологічні механізми адаптації до діяльності.
54. Умови подолання трудової дезадаптації працівника.
55. Етапи розвитку особистості працівника у процесі професійної адаптації.
56. Фактори безпеки праці.
57. Соціально-нормативна регуляція трудової діяльності у початковий період професійної адаптації.
58. Розвиток професійної самосвідомості.
59. Виробниче середовище як чинник розвитку ефективного індивідуального стилю трудової діяльності.
60. Особливості розвитку особистості у процесі професійної переорієнтації.
61. Класичні та нестандартні методи підбору персоналу.
62. Особливості роботи пізнавальної сфери осіб з обмеженими можливостями.
63. Поняття про інклюзивне середовище.
64. Можливості інклюзії у професійній діяльності.
65. Особливості взаємодії з працівниками з обмеженими можливостями.
66. Вплив темпераменту на стиль професійної діяльності.
67. Працездатність та її динаміка. Фактори зміни працездатності у процесі професійної діяльності.
68. Вплив факторів соціального середовища на професійний розвиток особистості.
69. Основні ознаки перевтоми.
70. Професійні захворювання.
71. Психологічні заходи підтримки працездатності.
72. Самореалізація особистості у різних видах професійної діяльності.
73. Психологія професійної кар'єри.
74. Профілактика нещасних випадків.
75. Соціально-психологічний клімат у колективі та його значення у підвищенні якості праці.